

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb**

Jaká je znalost veřejnosti o možnosti čerpání dávek státní sociální podpory?

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Veronika SOLAŘÍKOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Mirka WILDMANNOVÁ, Ph.D., MBA**

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci na téma „Jaká je znalost veřejnosti o čerpání dávek státní sociální podpory?“ vypracovala samostatně, s využitím pouze citovaných literárních pramenů.

Ve Znojmě dne 20. 11. 2017

.....

Veronika Solaříková

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Mirce Wildmannové, Ph.D., MBA za cenné rady, připomínky a odborné vedení bakalářské práce.

Rovněž bych také ráda poděkovala všem za podporu a odborné rady při vypracování bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Veronika SOLAŘÍKOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb
Název	Jaká je znalost veřejnosti o možnosti čerpání dávek státní sociální podpory?
Název (v angličtině)	What is the public awareness of drawing state social security benefits?

Zásady pro vypracování:

Cíl práce je zjistit, jaké je povědomí veřejnosti o možnosti čerpání dávek státní sociální podpory. V teoretické části si práce klade za cíl analyzovat současnou strukturu přímé podpory rodin s dětmi v ČR (dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře) se zahraničním přesahem. Cílem praktické části je vyhodnocení provedeného dotazníkového šetření.

Postup práce:

1. Analýza systému současného poznání přímé podpory rodin s dětmi - zahraniční exkurz
2. Přímá podpora rodin s dětmi v systému státní sociální podpory - bílá místa v systému,
3. Praktická část: Dotazníkové šetření – povědomí veřejnosti o dávkách státní sociální podpory
4. Vyhodnocení, diskuze, doporučení

Metody: Komparace, syntéza poznatků, analýza dat

Rozsah práce: 40 - 55

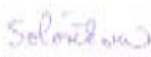
Seznam odborné literatury:

1. ARNOLDOVÁ, Anna. *Sociální zabezpečení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 350 s. ISBN 978-80-247-3724-9.
2. DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivana KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. 1.vyd. Praha: Grada, 2013, 208 s. ISBN 978-80-247-3880-2
3. KREIBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*, 6. vyd., 2015, 568 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
4. ZÁGOROVÁ, Marcela. ÚZ č. 1124 - *Sociální zabezpečení 2016*, 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2016, 240 s. ISBN 978-80-7488-155-8.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2017

Veronika SOLAŘÍKOVÁ
student

Ing. Mirka WILDMANNOVÁ, Ph.D., MBA
vedoucí bakalářské práce

Ing. Mirka WILDMANNOVÁ, Ph.D., MBA.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

Abstrakt

Tématem bakalářské práce jsou „*Jaká je znalost veřejnosti o čerpání dávek státní sociální podpory?*“. Problematiku upravuje zákon č.117/1995 Sb. O státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části jsou vysvětleny jednotlivé pojmy, které s dávkami neodmyslitelně souvisí. Dále potom přehled dávek státní sociální podpory, rozdělených na dávky testované a netestované, které stát vyplácí rodinám s dětmi a rodinám v obtížných životních situacích. Cílem praktické části je zjistit, jaké je povědomí veřejnosti o možnosti čerpání dávek státní sociální podpory. Z vyhodnoceného dotazníkového šetření je zřejmé, že veřejnost má znalost o dávkách státní sociální podpory.

Klíčová slova:

Sociální politika, životní minimum, státní sociální podpora, sociální zabezpečení

Abstract

The topic of the bachelor thesis is „*What is the public awareness of drawing state social security benefits?*.“ The issue is dealt with in Act No. 117/1995 Coll. on social security benefits, as amended. The paper is divided into two parts. The theoretical part defines individual terms essential for understanding the welfare system. Furthermore, an overview of social security benefits is included, divided into means-tested and non-means tested benefits, which are paid out to families with children and disadvantaged families. The objective of the practical part is to find out the public awareness about drawing social security benefits. The assessment results of questionnaire survey show that public has knowledge about social security benefits.

Key words:

Social policy, subsistence income, social security benefits, social security

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ČÁST.....	11
3.1	Základní pojmy k problematice státní sociální podpory.....	12
3.1.1	Státní sociální podpora	12
3.1.2	Rozhodný příjem	15
3.1.3	Rozhodné období.....	15
3.1.4	Výdělečná činnost.....	16
3.1.5	Životní a existenční minimum.....	16
3.1.6	Nezaopatřené dítě	17
3.2	Vyplácení dávek	18
3.3	Dělení dávek	19
3.3.1	Dávky závislé na výši příjmu (testované).....	19
3.3.1.1	Přídavek na dítě.....	19
3.3.1.2	Příspěvek na bydlení	20
3.3.1.3	Porodné	22
3.3.2	Dávky nezávislé na výši příjmu (netestované)	25
3.3.2.1	Rodičovský příspěvek	25
3.3.2.2	Pohřebné	26
3.4	Možné přístupy k podpoře rodin s dětmi v rámci dávkového systému na Slovensku	27
3.5	Diskuze	31
3.6	Shrnutí teoretické části.....	32
4	PRAKTICKÁ ČÁST.....	33
4.1	Metodologie	33
4.2	Výsledky dotazníkového šetření	34
4.3	Vyhodnocení	53
4.4	Návrh řešení	55
5	ZÁVĚR.....	56
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	57
7	SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	60
8	PŘÍLOHY.....	61

1 ÚVOD

Jde o velice rozsáhlé téma, které spadá pod oblast sociálního zabezpečení a ne každý se v něm dokáže orientovat a zjistit si potřebné informace a vlastně málokdo ví, kam si pro radu jít. V dnešní době vlastně ani lidé nevědí, že například na dávku nárok mají. Uvádí se, že asi 5% veřejnosti má nárok na dávku a stejně ji ani nevyužijí. Ráda bych se i já jednou v téhle oblasti sama pohybovala, takže by to vlastně mohlo být i pozdější výhodou pro mne samou. V životě člověka potká plno situací a ne všechny mohou být těmi radostnými. Většina lidí uvítá pomocnou ruku, v situacích, které si nemusí ani sami způsobit a kterou nabízí stát v podobě dávek státní sociální podpory. Je ale mnoho případů, kdy se dávky zneužívají, i když se stát snaží těmto rizikům vyvarovat - co nejlépe to jen jde. Každým rokem se stát snaží obměňovat i legislativu a zamezit těmto zneužitím. Často i slyšíme i o zrušení dávek, ale na druhou stranu co když jsou lidé, kteří tu dávku opravdu potřebují? Ano, někteří jsou nepotřební k čerpání této dávky, protože je systém nastaven příliš mělce, ale dost lidem může pomoci v obtížných životních situacích. Má to svá pro i proti, proto by dle mého názoru nebylo na škodu při žádosti o dávku doložit své příjmy od příslušného zaměstnavatele. Mohlo by to také leccos vyřešit, ale to je věc názorů každého jedince

Sociální zabezpečení je v České republice tvořeno třemi pilíři. Mezi tyto pilíře řadíme sociální pomoc, sociální pojištění a státní sociální podporu. Pilíře se od sebe v dost věcech liší. Ať už se jedná o formu financování nebo například organizace. Počátky sociálního zabezpečení můžeme nalézt už v období středověku. V té době sice nebyly žádné instituce, které by se touto problematikou zabývaly ale i tak docházelo k založení spolků, jejichž úkolem byla podpora starších a starání se o ně. Mezi první zakladatele spolků řadíme horníky, již v počátcích 15. Století a díky tomu v té době vznikaly tzv. bratrské spolky. Z jejich mezd poté peníze sloužili na podporu starších. Nejprve to fungovalo na principu dobrovolnictví, později však už to bylo stanoveno za povinné. Formy dnešního sociálního zabezpečení začaly vznikat až v 19. století. Příčinou bylo zrušení nevolnictví. (Tröster, 2013, s. 19-21.)

Téma bakalářské práce, jsem si zvolila nejen proto, že je velice rozšířené a stále aktuální. Ale především proto, že už v sociální politice jsme se jím hodně zabývaly a přišly mi velice zajímavé a chtěla jsem se dozvědět daleko více a rozšířit si „obzory“. Je to velice řešené téma ať už u odborníků tak u laiků jako jsme občané.

V teoretické části se zaměřím především na přehled a rozbor jednotlivých sociálních dávek, jak se dělí dle příjmů, kde lze o dávky požádat. Ale také vysvětlím několik důležitých pojmů, které s dávkami neodmyslitelně souvisí. Jedná se o vysvětlení pojmů státní sociální podpora, životní a existenční minimum, nezaopatřené dítě, rozhodné období a rozhodný příjem.

V praktické části potom dojde k vyhodnocení kvantitativního dotazníkového šetření, kde jde o zjištění povědomí veřejnosti o čerpání dávek státní sociální podpory. Dotazník bude rozeslán mediální formou prostřednictvím sociálních sítí do nejrůznějších měst a více věkovým kategoriím.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaké je povědomí veřejnosti o možnosti čerpání dávek státní sociální podpory. Bakalářská práce je složena ze dvou částí.

V teoretické části byly vysvětleny pojmy, které jsou s dávkami úzce spojeny. Jedná se především o životní minimum, existenční minimum nebo vysvětlení pojmu nezaopatřené dítě. Poté byly podrobně vysvětleny jednotlivé dávky státní sociální podpory i s konkrétními příklady pro lepší představivost. Další částí teoretické části byl pak zahraniční exkurz dávek na Slovensku.

V praktické části probíhal kvantitativní průzkum veřejnosti. Šlo nejprve o obecnou znalost dávek, které byly rozebrány v první polovině dotazníku. Poté se dotazník zabýval každou z pěti dávek, kde šlo zejména o výše dávek nebo různé podmínky pro jejich vyplacení. Sběr dat probíhal prostřednictvím dotazníkového šetření, které bylo prováděno mediální formou. Dotazníky byly rozeslány co nejvíce odlišným věkovým skupinám a byla snaha také, aby se dostaly i mezi vzdálené respondenty. Celkem bylo rozesláno 120 dotazníků. Přínos tohoto šetření můžeme spatřit například ve zlepšení nedostatků v oblasti dávek státní sociální podpory a tudíž více veřejnost informovat i o jejich čerpání. Cílem bylo zjistit, jak se s vědomostmi v oblasti dávek státní sociální podpory veřejnost pohybuje a navrhnout případná reálná řešení pro nápravu těchto nedostatků. Rozšířit obzory respondentům a také je třeba i přimět k tomu, se v této oblasti daleko více začít orientovat.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Základním pramenem upravujícím problematiku státní sociální podpory je zákon č. 117/1995 Sb. Dávky státní sociální podpory mají pomoci lidem, kteří se ať už svojí vinou, nebo ne dostali do obtížné životní situace. Stát skrze jejich vyplácení převezme odpovědnost za vzniklou sociální situaci. Podílí se na pokrytí nákladů na výživu. Sociální dávky spadají do oblasti sociálního zabezpečení a jsou řešeny speciálními normami pro to určené. (Zákon č.117/1995 Sb. o státní sociální podpoře).

Pro Českou Republiku je vše potřebné zakotveno v systému státní podpory pro podporu rodin s nezaopatřenými dětmi. Je to založeno na zabezpečovacím principu. (Kahoun, 2009)

Sociální zabezpečení je klíčovým nástrojem v oblasti sociální politiky, respektive napomáhá k realizaci jejich cílů. Přitom se jedná o pojem, který je sice velmi dobře znám, ale definovat jej je velice složité. V literatuře je pojem sociální zabezpečení definován různě a různými způsoby, tudíž nenajdeme jednotné definice. (Halířová, 2014)

Například jednou z možností jak definovat sociální zabezpečení podle Gregorové může být *„V naší společnosti je termín sociální zabezpečení termínem obecně přijímaným, a proto ho budeme užívat i nadále, i když jsme si vědomi jeho částečně změněného obsahu. Pojem státní sociální zabezpečení budeme chápat jako pojem komplexní, který je vnitřně dále částečný a znamená soubor právních norem, institutů, institucí a vztahů, jejichž účelem je předcházet možným sociálním rizikům, odstraňovat nepříznivé následky, které vzniknou jedincům v důsledku stanovených sociální událostí a vytvářet tak příznivé podmínky pro všestranný sociální rozvoj člověka.“* (Gregorová, Galvas, 2005)

Jiný pohled na to mají Migley a Tracy (1996, s. 3), ti tvrdí, že *sociální zabezpečení je nejdůležitějším sociálním programem v mnoha průmyslových zemích. Je ochranou, která je poskytována prostřednictvím mnoha veřejných opatření.*

Krebs (2010, s. 175) však vidí sociální zabezpečení následovně, že *obecně můžeme sociální zabezpečení chápat jako soubor institucí, zařízení a opatření, prostřednictvím kterých lze předejít sociální událostem občanů a zmírnit a odstranit jejich následky.*

Podle Pieterse (2006, s. 2) může být sociální zabezpečení vnímáno jako *orgány opatření, které tvoří solidaritu s lidmi, kterým hrozí nedostatek příjmů nebo mu čelí.*

Sociální zabezpečení může být financováno dvěma způsoby. A to buď ze státního rozpočtu, nebo z přímých účelově určených plateb. Pokud je tedy sociální zabezpečení financováno ze státního rozpočtu hovoříme o tzv. státním zabezpečení. (Galvas, a Gregorová, 2000, s. 30)

3.1 Základní pojmy k problematice státní sociální podpory

3.1.1 Státní sociální podpora

Stát se podílí na pomoci při některých sociálních situacích a na krytí nákladů na výživu a ostatní základní potřeby rodin a dětí. Stanovuje se v závislosti na příjmu. Orgány státní sociální podpory, které vykonávají státní správu: Úřad práce ČR – krajské pobočky a MPSV – ministerstvo práce a sociálních věcí. (Zágorová, 2016, s. 5)

Důležitým prvkem pro většinu dávek státní sociální podpory bylo zavedení životního minima. To bylo důležité jak pro stanovení hranic příjmů, tak pro určení výše dávky. (Průša, Víšek a, Jahoda, 2014, s. 25)

Jak vidí sociální podporu Koldinská (2013, s. 26) *jedná se o tu část sociálního zabezpečení, která má být především výrazem pozornosti, kterou stát věnuje nezaopatřeným dětem.*

„Při tvorbě koncepce systému státní sociální podpory byly sledovány tyto tři základní přístupy (Tröster a kol., 2010):

- Životní úroveň rodin a občanů bude stále vycházet z pracovních příjmů
- Sociální přerozdělování bude rozdíly v příjmech usměrňovat tak, aby dávky nebyly náhradou za příjmy, ale aby pomáhaly řešit státem uznané životní situace na společensky uznané úrovni. Dávky nesmějí demotivovat k práci a zároveň musí dbát na to, aby se snížila závislost rodin jen na sociálních příjmech rodiny.
- Musí být dodrženo hledisko hospodárnosti, účelnosti a v některých případech i hledisko adresnosti.“

Jednotlivé dávky jsou financovány ve formě celospolečenské solidarity pomocí státního rozpočtu- daní. Solidarita je uskutečňována směrem od rodin co děti mají, dále od rodin s vyššími příjmy k těm nízkopříjmovým. Pro nárok na dávky a výpočet dávek státní sociální podpory se používá částky životního minima dle zákona č. 110 /2006 Sb., o životním a existenčním minimu. (Duková, 2013)

Dávky státní sociální podpory, se poskytují fyzickým osobám žijícím trvale na území České Republiky a to v případě, že jsou splněny stanovené podmínky. (Zákon č.117/1995 Sb. o státní sociální podpoře)

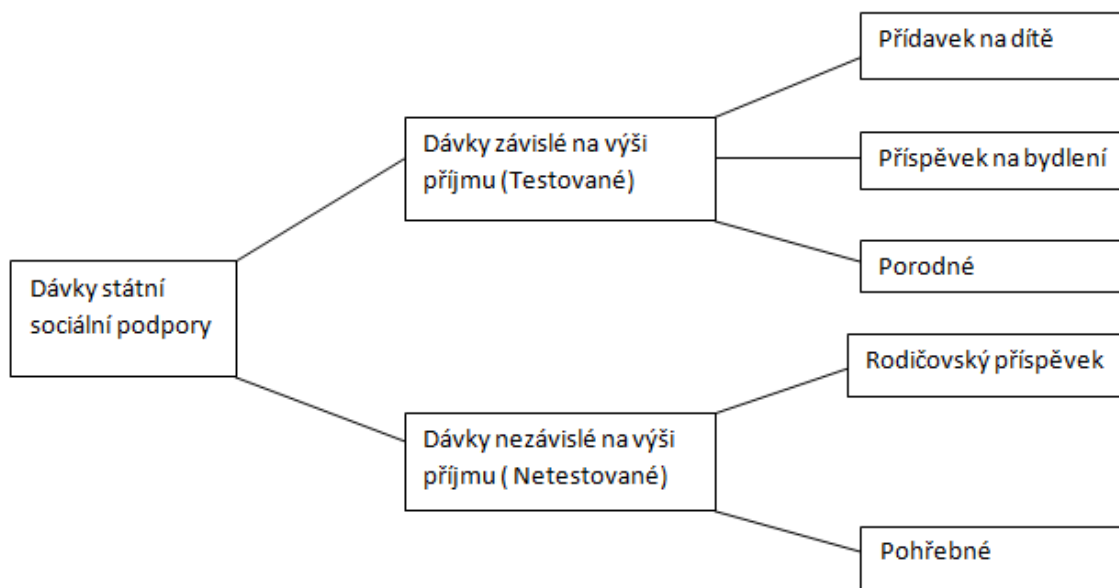
Zákon nabyl účinnosti 1. října 1995, ale použit v plném rozsahu byl až 1. ledna 1996. Od tohoto roku až do současnosti došlo k mnoho změnám. Ať už se jedná o změnu výše dávek. O jejich výších rozhodovaly úřady práce s tím, že odvolacími orgány byly krajské úřady. Jedinou výjimkou jako takovou tvořila Praha a to od prosince 2008, kde dávky poskytovaly úřady městské s odvolacím orgánem na Magistrát hlavního města Prahy. V lednu 2009 však došlo opět ke změně a i Praha spadala pod působnost úřadu práce. V roce 2012 došlo ke vzniku Úřadu práce České republiky a tím byly zrušeny úřady práce. Ten rozhoduje o jednotlivých dávkách s pomocí krajských poboček Úřadu práce, kde odvolacím orgánem je od 1. ledna 2012 Ministerstvo práce a sociálních věcí. (Břeská a kol., 2012)

V roce 2012 poskytovala státní sociální podpora 6 dávek, které byly rozděleny na dávky testované (závislé na výši příjmu) a netestované (nezávislé na výši příjmu). V roce 2013 však došlo k přesunu dávek péčovské péče, které teď najdeme pod zákonem č.359/1999 Sb. o sociálně- právní ochraně dětí. Od roku 2014 tedy státní sociální podpora poskytuje pouze 5 dávek, které jsou děleny na dávky testované a netestované a tak je tomu dodnes. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012)

V současné době máme tedy 5 dávek státní sociální podpory – přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. Tyhle dávky mají společné znaky, které lze shrnout do následujících bodů: (Krebs a Průša, 2002, s. 45) :

- *Nárok na poskytnuté dávky mají pouze posuzované osoby, které mají trvalý pobyt na území České Republiky*
- *Při posuzování nároku na dávku se netestuje majetek rodiny*
- *Systém státní sociální politiky chápeme jako rodinu nebo soužití rodičů a nezaopatřených dětí v jedné společné domácnosti.*
- *Základem pro stanovení nároku a některých dávek je životní minimum*
- *Žádosti o přiznání jednotlivých dávek se vyřizuje od 1. dubna 2004 na úřadech práce*
- *Žádosti o jednotlivé dávky je třeba podávat ve formě formulářů předepsaných MPSV*
- *Nárok na dávku zaniká uplynutím 3 měsíců ode dne, za který dávky náleží*

Obrázek 1: Státní sociální podpora v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování 2017 dle mpsv.cz

Od roku 2018 dojde k pár změnám u dávek státní sociální podpory, které je si potřeba zmínit. Jednou z nich je, že se přídavek na dítě bude počítat z příjmů za předešlé kalendářní čtvrtletí a nepůjde o více jak rok staré příjmy. Kromě toho bude také navýšena částka u těch rodin, kde alespoň jeden rodič pracuje, tudíž bude více těch, kteří tuto dávku budou schopni pobírat. To napomůže dosti rodičům zabezpečit své rodiny. Rapidní změna bude provedena také v novele zákona č. 177/1995 Sb. O státní sociální podpoře, kdy hlavním cílem je podpora rodin s dětmi, což je opravdu velkým plusem. Dále dojde k navýšení rozhodného příjmu a to z dosavadního 2,4násobku až na 2,7násobek životního minima. Podle ministryně Marksové jde především o pomoc rodinám, které mají nízké příjmy a zároveň i pracují. Což může zabránit i tomu, aby byla dávka zneužita, a velkou spoustu občanů to motivuje k hledání pracovní příležitosti. (Habáň, 2017)

3.1.2 Rozhodný příjem

Příjem rozhodný pro přiznání dávky se stanoví jako měsíční průměr příjmů rodiny připadajících na rozhodné období. Měsíční průměr příjmů rodiny se dále stanoví jako součet jednotlivých měsíčních průměrů příjmů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných. (Zágorová, 2016, s. 7)

V zákoně o státní sociální podpoře jsou stanoveny položky, které se považují za příjem pro účely stanovení rozhodného příjmu. Jedná se například o příjem ze závislé činnosti (podle zákona o daních z příjmů), dále potom příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy (s výjimkou výher v loteriích či slosování). Dále jsou zde uvedeny dávky nemocenského pojištění, podpora v nezaměstnanosti. V některých případech se také může jednat o příspěvek na dítě nebo příspěvek na bydlení. (Zágorová, 2016, s. 8)

Měsíční průměr příjmů se stanovuje jako součet jednotlivých měsíčních průměrů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných. (Černá, 2007, s. 135)

3.1.3 Rozhodné období

Rozhodné období je nutné k posouzení nároku na dávku, která je poskytnuta v závislosti na výši příjmů. Příjmy se vyčíslí v tzv. Rozhodném období.

Za rozhodné období se považuje u přídatku na dítě kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku, do kterého spadá začátek období, na které se o dávku žádá a za které je nutno doložit rozhodný příjem. Například pokud zjišťujeme rozhodný příjem pro nárok na přídatek na dítě v období od 1. 10. 2013 do 30. 9. 2014, je rozhodným obdobím, ze kterého se zjišťuje příjem rok předcházející roku 2013, tudíž se zde jedná o kalendářní rok 2012. Jedná-li se o datum od 1. 10. 2014 do 30. 9. 2015 je potom rozhodným obdobím kalendářní rok 2013.

U příspěvku na bydlení se jedná o kalendářní čtvrtletí, které předchází kalendářnímu čtvrtletí, na které je možno uplatnit dávku. (Břeská, 2012, s. 46)

3.1.4 Výdělečná činnost

Ač se může zdát, že tento pojem není podstatný, je s dávkami státní sociální podpory spojován. Některé z dávek jsou totiž testovány v závislosti na příjmu. Výdělečná činnost je důležitá zejména pro nárok na rodičovský příspěvek nebo také pro zjištění nezaopatřenosti dítěte v rodině. (Břeská,2012)

Výdělečnou činností se tedy rozumí *činnost osoby samostatně výdělečně činné, za osobu samostatně výdělečně činnou se pro účely tohoto zákona považuje osoba, která se za takovou osobu považuje pro účely důchodového pojištění nebo činnost vykonávaná v zahraničí za účelem dosažení příjmu.* (Zákon č.117/1995 Sb. o státní sociální podpoře)

3.1.5 Životní a existenční minimum

Základním právním předpisem životního minima je zákon č.110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Z 110/06). Arnoldová definuje životní minimum jako *minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění základních osobních potřeb a výživy, která umožňuje přežití.* (Arnoldová, 2012, s. 46)

Existenční minimum nelze uplatnit na nezaopatřené dítě, na příjemce starobního důchodu, na osobu ve třetím stupni invalidity nebo u osoby starší 68 let. Má za cíl motivovat jedince a je nezávislé na sociálních dávkách. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017)

Životní minimum je odlišné u jednotlivců a u společně posuzovaných osob, částky jsou totiž odstupňovány dle pořadí osob. Nejdříve se posuzují osoby, které nejsou nezaopatřenými dětmi a poté které jimi jsou. V rámci toho se stanoví pořadí a to od nejstaršího po nejmladšího. Jedná se o věk, kterého osoba dosáhne v kalendářním měsíci, za který je ŽM zjišťováno. U jednotlivce je stanovena měsíční částka 3.410 Kč. Přehled těchto částek je uveden v tabulce č. 1. (Arnoldová, 2012, s. 47).

Tabulka 1: Částky životního minima platné od 1. 1. 2017 (v Kč za měsíc)

Pro jednotlivce	3410,- Kč
Pro první dospělou osobu v domácnosti	3140,-Kč
Pro druhou a další osobu v domácnosti	2830,-Kč
Pro nezaopatřené dítě ve věku do 6 let	1740,-Kč
Pro nezaopatřené dítě ve věku 6 až 15let	2140,-Kč
Pro nezaopatřené dítě ve věku 15 až 26 let	2450,-Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů dle Ministerstva práce a sociálních věcí, 2017

V tabulce č. 1 můžeme vidět částky životního minima, které jsou stanoveny pro rok 2017. Tyto částky se od roku 2012 nemění a zůstávají tedy stejné.

Příklad: Tříčlenná rodina (Matka 35, Otec 47, Nezaopatřené dítě 5let)

<i>ŽM Matka</i>	<i>3410 Kč</i>
<i>ŽM Otec</i>	<i>2830 Kč</i>
<i>ŽM dítě 5let</i>	<i>1740 Kč</i>
<i>ŽM rodiny celkem</i>	<i>7980 Kč</i>

3.1.6 Nezaopatřené dítě

Za neopatřené dítě se považuje dítě, do skončení povinné školní docházky a poté a to nejdéle do 26. roku věku. Po skončení školní docházky však musí splňovat určité podmínky stanovené zákonem, aby mohlo být považováno za neopatřené dítě. A to že se buď soustavně připravuje na budoucí povolání, nebo z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu se připravovat nemůže, což může mít za následek neschopnost provozovat výdělečnou činnost. (Arnoldová, 2012, s. 31).

Za studium však nemůžeme považovat studium dálkové nebo kombinované a to za předpokladu, že je už dítě výdělečně činnou osobou. Pokud však dítě, utrpělo

například závažný úraz, který může způsobit přechodný nepříznivý stav je tohle chápáno. Tento zdravotní stav, však musí být podložen lékařskou zprávou o neschopnosti připravovat se do budoucího zaměstnání. Může se jednat například o zprávu o hospitalizaci jedince. Jedná-li se ale o dobu delší než 1 rok, mluvíme pak o dlouhodobém nepříznivém zdravotním stavu, který musí být znovu posouzen a to lékařem posudkové služby České správy sociálního zabezpečení. Je totiž stanoveno, že není možné, aby dávku pobírala osoba, které bude zároveň i pobírat například invalidní důchod. Pokud osoba pobírá invalidní důchod, nelze jej již od prvního dne výplaty považovat za neopatřené dítě. (Zákon č.117/1995 Sb. o státní sociální podpoře)

3.2 Vyplácení dávek

Dávky vyplácí krajská pobočka Úřadu práce, která může o dávce neodmyslitelně také rozhodovat.

Mohou být vypláceny dvěma způsoby a to buď jednorázově, nebo opakovaně. Pokud se jedná o dávku jednorázovou, znamená to, že má na ni oprávněná osoba nárok pouze jednou a to do konce následujícího měsíce po měsíce, v němž byly dávky přiznány. Zatímco dávky opakující se, se vyplácejí měsíčně a to po uplynutí kalendářního měsíce, se kterým souvisí. (Tomeš, 2002, s. 213) Pokud částka nedosahuje 100 Kč měsíčně, dohodne se krajská pobočka na vyplácení dávky po delší době. (Zágorová, 2016, s. 23)

Mohou být vypláceny buď ve formě poštovního poukazu, nebo na účet v české měně. Způsob, jakým bude dávka vyplácena, musí být uveden v žádosti o dávku, avšak lze i způsob platby později změnit. Orgán státní sociální podpory je povinen v případě žádosti o změnu vyhovět a změnu uskutečnit od následujícího kalendářního měsíce po měsíci, kdy byla žádost o změnu doručena.

Je možnost vyplatit dávky také do ciziny, avšak pouze v případě jsou-li splněny podmínky pro nárok na dávku a to na bankovní účet v České republice. (Tröster, 2013, s. 197)

3.3 Dělení dávek

Dávky můžeme rozdělit do dvou skupin a to na dávky závislé na výši příjmu neboli „testované“ a dávky nezávislé na výši příjmu „netestované.“

3.3.1 Dávky závislé na výši příjmu (testované)

Na dávku má nárok pouze ten žadatel, který splňuje určitá kritéria. Zejména se však jedná, o to že příjem žadatele je nižší než částka životního minima násobená určitým koeficientem.

3.3.1.1 Přídavek na dítě

Jedná se o základní dlouhodobou dávku, která je poskytována rodinám s dětmi. Dávka náleží nezaopatřenému dítěti, vždy každý kalendářní měsíc není-li tomu stanoveno jinak. Přídavek, se vyplácí osobě, která má dítě ve své péči a to do konce kalendářního měsíce, v němž nezaopatřené dítě dovršilo zletilosti. Výjimkou však zůstává, pokud je dítě v ústavu pro péči o děti a mládež, poté se dávka vyplácí ústavu. Jde zejména o rodiny, jejichž rozhodný příjem je nižší než 2,4 násobek částky životního minima. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017)

Je nejdůležitější a nejvíce vyplácenou dávkou z dávek testovaných ze systému státní sociální podpory. (Tröster, 2013, s. 189). Výše přídavku je stanovena pevnými částkami, které se odvíjejí od věku dítěte. (Ochrana, 2010, s. 166).

Tabulka 2: Výše příspěvku na dítě za r. 2017 v Kč

Do 6 let	500,-Kč
Od 6 do 15let	610,-Kč
Od 15 do 26let	700,-Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, dle zákona č. 117/1995 Sb. O státní sociální podpoře v aktuálním znění roku 2017.

V tabulce č. 2 jsou stanoveny výše příspěvku na dítě pro rok 2017. Částky jsou rozlišeny dle věku dítěte. Aby byl přiznán, musí být splněna podmínka, že rozhodný příjem je nižší než 2,4 násobek životního minima rodiny.

Příklad: 2 Dospělí a 2 děti (5 let, 21 let)

Muž	3140,-
Žena	2830,-
5 leté dítě	1740,-
21leté dítě	2450,-
ŽMR	10 160,-
$x 2,4 =$	24384,-

Z příkladu plyne, že by musela být částka 24 384,- nižší než 2,4 násobek, aby měla rodina nárok na příspěvek na dítě. Tudiž nárok dostat dávku nemá.

3.3.1.2 Příspěvek na bydlení

Dávka je vyplácena rodinám i jednotlivcům a má napomoci při snížení nákladů spojených s bydlením. (Břeská , 2012, s. 90). Hranice nákladů, která je spojena s bydlením činí

30% a v Praze 35% příjmů osoby nebo rodiny.

Nárok na dávku má vlastník nebo nájemce bytu, jehož (Zágorová, 2016, s. 16):

a) Náklady nepřesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 a na území města Prahy 0,35.

b) Součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 a na území města Prahy 0,35 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.

Jestliže je více osob v jednom bytu a všechny splňují podmínky na dávku, musí se účastníci dohodnout, který z nich bude dávku pobírat. Pokud se však nedohodnou, krajská pobočka úřadu práce určí, který z nich dávku na bydlení přizná.

Jsou stanoveny normativní náklady, dle kterých se propočítává nárok na příspěvek na bydlení.

Jsou rozděleny do dvou kategorií a to:

A) Byty užívané na základě nájemních smluv

Tabulka 3: Výše částek normativních nákladů od 1. ledna do 31. prosince 2017

Počet osob v rodině	Do 9999	10 000- 49 999	50 000 – 90 000	Více než 100 000	Praha
Jedna	4 811	4 996	5 858	6 146	7 731
Dvě	7 119	7 372	8 551	8 945	11 114
Tři	9 890	10 220	11 762	12 277	15 114
Čtyři a více	12 648	13 046	14 905	15 526	18 947

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstva práce a sociálních věcí, 2017

B) Bydlení v bytech družstevních a byty vlastníků

Tabulka 4: Výše částek normativních nákladů pro bydlení v družstevních bytech a vlastníky družstevních bytů od 1. ledna do 31. prosince 2017

Počet osob v rodině	Do 9999	10 000- 49 999	50 000- 90 000	Více než 100 000	Praha
Jedna	4 484	4 484	4 484	4 484	4 484
Dvě	6 703	6 703	6 703	6 703	6 703
Tři	9 316	9 316	9 316	9 316	9 316
Čtyři a více	11 887	11 887	11 887	11 887	11 887

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstva práce a sociálních věcí, 2017

V tabulkách č. 3 a č. 4 jsou stanoveny výše nákladů na bydlení. První tabulka je zaměřena na výši normativních nákladů, kde jsou byty užívané na základě nájemních smluv. Naopak v druhé tabulce můžeme vidět výši normativních nákladů stanovené pro vlastníky družstevních bytů. Částky se liší ale dost také tím, kolik obyvatel je v daném městě a kolik je členů v rodině.

Příklad

Manželé Veselí žijí v pronajatém bytě v Brně. Mají čtyřletou dceru. Paní Veselá pobírá na dceru rodičovský příspěvek ve výši 7600,- Kč, Pan Veselý pobírá mzdu 10 000,- Kč. Dále je jim vyplácen příspěvek na dítě, který činí částku 500,- Kč.

Náklady na bydlení rodiny činí 13 800,- Kč, což znamená, že přesahují 30% příjmů rodiny. Příjmy rodiny činí celkem 18 100,- Kč (10 000+7600+500)

30% z 18 100,- je 5430,- Kč.

Současně 30% z příjmů rodiny není částka vyšší normativním nákladům. Dle tabulky tj. 12 277,- Kč pro 3 osoby, ve městě nad 100 000,- obyvatel.

3.3.1.3 Porodné

Dle zákona č.117/1995 Sb. o státní sociální podpoře §44, má nárok na porodné žena, která porodila své první nebo druhé dítě živé a nepřevyšuje rozhodný příjem v rodině více než je součin částky životního minima a koeficientu 2,70.

Je vypláceno jednorázově a to na první dítě 13 000,-Kč a na druhé 10 000,-Kč.

Nárok na porodné má však také otec prvního či druhého narozeného dítěte a to v případě jestliže žena, která dítě nebo děti porodila, zemřela a porodné nebylo vyplaceno jí ani jiné osobě. Nárok na dávku vzniká dnem porodu dítěte, není-li tomu stanoveno jinak. (Zákon č.177/1995 Sb. o státní sociální podpoře).

Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová, se na věc týkající se porodného dívá následovně „*nechceme lidi trestat za to, že chtějí mít děti. Naopak bychom jim chtěli vyjít vstříc, jelikož i pro stát je vyšší porodnost výhodná. Rozšířili jsme tedy okruh lidí, kteří na porodné dosáhnou, aby se to netýkalo jen těch nejchudších.* (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014)

V České Republice, se v roce 2003 vedl výzkum „Naše společnost“, který vedl Centrum pro výzkum veřejného mínění. Šlo v něm především o odpovědi respondentů na otázky, týkající rodinného života. Ve výzkumu se jednalo například o názory na ideální věk při vstupu do prvního manželství nebo ideální věk pro rodičovství. Nás ale v této chvíli zajímá především, jaký je ideální počet dětí v rodině. Nejvíce respondentů odpovědělo, že ideální jsou dvě děti a jednalo se celkem o 67 % respondentů z 1038 tázaných, což je více než polovina.

Dále více jak 22 % odpovědělo, že jsou ideální tři děti. Tyto odpovědi však putovaly především od starších generací, které vyrůstaly v méně početných rodinných. Rodinu s jedním dítětem by především preferovali mladí lidé se středoškolským vzděláním bez maturity. Důležité je hlavně vzít v potaz, že dotazovaní mohli odpovídat

dle svých představ a ne přímo podle svých zkušeností. Určitě je to ale dobrou myšlenkou, že se tímto vůbec někdo zabývá. (Šalamounová, a Šamanová, 2003, s. 7)

Rozsáhlejší výzkum, byl však prováděn v roce 2006 výzkumným ústavem práce a sociálních věcí s názvem „Rodiny, zaměstnání a vzdělání“. Ten byl více zaměřen na rodiny v různých etapách rodinného cyklu. Cílem bylo zjistit souvislosti mezi rodinou a profesním životem.

Z výsledků bylo zřejmé, že taktéž jak v předešlém výzkumu lidé preferují dvě děti v rodině bez ohledu na to, v jaké fázi životního cyklu se zrovna nacházejí a zda dítě mají nebo ne.

Tři a více dětí by chtěli především respondenti ženatí/ vdaní ve věku mezi 36-50lety a to 21,8% , nebo vdaní/ženatí ve věku 20-35let což činilo 17%. (Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2010, s. 26-29)

Z obou výzkumů tedy vyplynulo, že v České Republice je nejvíce preferován za ideální počet dětí dvě. I dle mého je to ideální počet a také bych jednou dvě děti chtěla.

Příklad porodné

Matka 3, Otec 35, 2 děti (7 a 15 let)

<i>Matka</i>	3140,-
<i>Otec</i>	2830,-
<i>Dítě 7let</i>	2140,-
<i>Dítě 15let</i>	2450,-
<i>ŽM rodiny</i>	10 560,-
<i>x2,7</i>	28 512,-

Z příkladu vyplývá, že rodina nemá nárok na porodné. Měla by pouze v případě, kdyby příjem byl nižší než částka 28 512,- Kč.

Níže se v tabulce č. 5 podíváme na to, jaká byla celková porodnost za posledních 10 let. Jak můžeme vidět tak nejvíce plodným rokem se jeví rok 2008, kde se jednalo o 119 842 narozených dětí a rok 2009, kdy šlo o 118 667 dětí. V těchto letech bylo více narozených chlapců než dívek a celkově je to odlišné zhruba o 3000 dětí. Zatímco v letech 2011 až 2013 porodnost dost klesla, zlepšilo se to následující 2 roky. Jak můžeme vidět, velice dost se zvýšila úmrtnost dětí. V roce 2015 dokonce bylo 398 mrtvých dětí. Rok co rok je více dětí, což může mít za následek například nežádoucí zdravotní stav matky či také věk, ve kterém se matka rozhodne dítě počít. Celkově také z tabulky vyplývá, že daleko více se rodí chlapci nežli dívky.

Tabulka 5: Natalita v letech od 2005-2015

Rok	Celkem narozených dětí	Živé	Mrtvé	Dívky	Chlapci
2005	102 498	102 211	287	49 758	52 453
2006	106 130	105 831	299	51 219	54 612
2007	114 947	114 632	315	56 157	58 475
2008	119 842	119 570	272	58 244	61 326
2009	118 667	118 348	319	57 980	60 368
2010	117 446	117 153	293	56 933	60 220
2011	108 990	108 673	317	52 884	55 789
2012	108 955	108 576	379	53 040	55 536
2013	107 117	106 751	366	52 049	54 702
2014	110 252	109 860	392	53 450	56 410
2015	110 764	110 366	398	53 947	56 817

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu, 2016

3.3.2 Dávky nezávislé na výši příjmu (netestované)

U tohoto typu dávek, nedochází k testování příjmů žadatele. Jsou také označovány „par excellence“. Na dávku má tedy nárok v případě, že splní požadavky požadované zákonem, které k dané dávce náleží. Jde tedy o částku, kterou hradí stát. (Gregorová, a Galvas, 2005)

3.3.2.1 Rodičovský příspěvek

Jedná se o opakující se peněžitou dávku, která je poskytována za účelem zlepšení života u rodin s malými dětmi. Příjmy rodiče nejsou sledovány.

Nárok na dávku má rodič, který se celodenně a řádně stará po celý kalendářní měsíc o nejmladší dítě v rodině. Dávku lze pobírat nejdéle do 4 let dítěte a to do doby, kdy celková částka z důvodu péče o dítě překročí částku 220 000,- Kč. (Zágorová, 2016, s. 18)

Celodenní péče o dítě, je považována za splněnou a rodičovský příspěvek může být vyplacen za kalendářní měsíce ve kterém :

- *Se dítě narodilo*
- *Rodič měl po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem*
- *Převzala dítě do péče osoba nahrazující péči rodičů, dle rozhodnutí daného orgánu*
- *Dítě dosáhlo věku 4 let*
- *Dítě nebo rodič zemřeli*
- *Biologický rodič převzal do své péče vlastní dítě, které předtím bylo svěřeno příslušným orgánem do péče jiné osoby nebo po dobu delší než 3 měsíce hospitalizováno ve zdravotnickém zařízení nebo bylo umístěno v kojeneckém zařízení.*
- *Rodič, který je výdělečně činný nebo studuje, zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou.*

Pro nárok na dávku, musí být splněna podmínka trvalého pobytu a bydliště na území České republiky jak u oprávněné osoby, tak i u dítěte.

„Rodič si může zvolit výši rodičovského příspěvku až do částky 7600 Kč měsíčně, jestliže lze alespoň jednomu v rodině z rodičů k datu narození nejmladšího dítěte v rodině 70 % třicetinásobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7600 Kč až do částky 11 500 Kč měsíčně s tím, že zvolená výše rodičovského příspěvku nesmí přesáhnout

70% třicetinasobku denního vyměřovacího základu.“ Což znamená, že měsíčně může maximální výše částky činit 11 500 Kč. (Tröster, 2013, s. 192)

Výši rodičovského příspěvku, si může stanovit pouze rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek. Volbu stanovené výše příspěvku lze však změnit až po uplynutí 3 celých kalendářních měsíců po sobě jdoucích a to i v případě, že by došlo ke změně oprávněné osoby.

Příklad

Matce se v roce 2015 narodila dvojčata, o která se celodenně a řádně stará. Jenže jak je stanoveno zákonem - rodičovský příspěvek je možné pobírat jen na jedno dítě, tudíž to nejmladší. Stát tedy vyplácí dávku jen na jedno dítě a na které se rozhodne dle posudku od lékaře.

3.3.2.2 Pohřebné

Pohřebné slouží na úhradu nákladů, které souvisejí s vypravením pohřbu. Jedná se o dávku jednorázovou a také pevnou. Pevnou především proto, že kdyby nastala náhlá inflace, aby nedošlo ke zvýšení cen služeb týkajících se vypravení pohřbu.

Dávky je vyplácena buď osobě, která vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo například osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte. Jedinou podmínkou, která však musí být splněna, že zemřelá osoba, měla do doby úmrtí trvalý pobyt v ČR. Výše pohřebného je stanovena na částku 5000 Kč. (Krebs a kol., 2010, s. 282)

V případě, že více osob splňuje nárok na dávku, je přiznána pouze jednomu. A to tomu, který se o dávku dříve přihlásí. (Černá, 2007, s. 154) Nárok na dávku, může vzniknout pouze fyzické osobě, nikoli např. ústavu, který vypravil pohřeb zemřelému v daném zařízení. (Břeská, 2012, s. 136)

Co se týče sociálních pohřbů, jedná se o daleko vyšší částku. Vyplácená částka se pohybuje okolo 7000 Kč a to bez obřadu jedince. Zatímco pro klasický pohřeb se částka dá vyčíslit až ve statisících Kč s tím rozdílem, že už je obřad vypraven například v kostele. Tam už záleží především na místě konání daného pohřbu. (Benešová, 2015)

3.4 Možné přístupy k podpoře rodin s dětmi v rámci dávkového systému na Slovensku

Tak jako v České Republice, je i na Slovensku tří pilířový systém což znamená - sociální pomoc, sociální pojištění a v neposlední řadě státní sociální podpora. Na Slovensku je však každý pilíř upraven svým zákonem a nejvíce jich má státní sociální podpora, kde každá dávka má svůj zákon, který ji upravuje. (Sedláková, 2012)

V pilíři státní sociální podpory, se Slovensko nejvíce zaměřuje na příspěvek na dítě a na porodné. Dávky jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu.

Pro rodiny s dětmi je možnost vyplácet následující příspěvky (Zakony pre ludi):

- Příspěvek na narození dítěte
- Příspěvek na více narozených dětí
- Příspěvek na dítě
- Příplatek k příspěvku na dítě
- Rodičovský příspěvek
- Příspěvek na péči o dítě

Přídavek na dítě, je obdobný jako v ČR. Je to dávka, která je poskytována za účelem výchovy a péči o nezaopatřené dítě. Nezaopatřeným dítětem je nejdéle do 25let a to za podmínky, že se soustavně připravuje na studium nebo kvůli úrazu není schopen se připravovat. Je třeba posudek lékaře. Oprávněnou osobou, která může dávku pobírat, je osoba s pobytem ať už přechodným nebo trvalým v SR. Pokud je více oprávněných osob a splňují podmínky na nárok, příspěvek je přiznán pouze jedné z nich. Pokud soud rozhodne o střídavé péči o dítě, lze se domluvit, aby příspěvek pobírali oba a to také střídavě. Nejméně však po sobě jdoucích následujících kalendářních 6 měsíců. Příspěvek na dítě činí částka 23,52 € měsíčně. (Zákon č. 600/2003 o přídavku na dítě a o změně a doplnění zákona, 2003)

Příplatek k příspěvku na dítě, ten je možný získat k přídavku na dítě. Nárok na něj má ten, komu vznikl nárok na přídavek na dítě dle zákona o přídavku na dítě. Příplatek k přídavku činí částku 11,02 € měsíčně. (Zákon č.600/2003 o přídavku na dítě a o změně a doplnění zákona, 2003)

Rodičovský příspěvek má nárok pobírat osoba, která se řádně stará o dítě. Podmínkou je trvalý nebo přechodný pobyt v SR nebo je osobou dle stanovených zvláštních předpisů. Dávka je pobírána:

- *Do 3 let dítěte.*
- *Do 6 let v případě dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu.*
- *Do 6 let dítěte, které je svěřené do náhradní péče jiné rodiny, nejdéle 3 roky od prvního rozhodnutí o svěřením dítěte do péče té dané osoby.*
(Zákon č.571/2009 o rodičovském příspěvku a o změně doplnění, 2009)

Příspěvek na péči o dítě je podmíněn péčí na území SR. Oprávněnou osobou je rodič dítěte, musí být však splněny určité podmínky a to, že:

- *Vykonává výdělečnou činnost*
- *Studuje na střední nebo vysoké škole denní studium*
- *Má trvalý nebo přechodný pobyt na území SR*

Pokud soud svěřil dítě do péče jen jednoho z rodičů, potom je příspěvek přiznán té osobě, která jej do péče dostala. (Zákon č.561/2008 o příspěvku na péči o dítě a o změně doplnění zákonů, 2008).

Další z dávek státní sociální podpory na SR je výživné. Jedná se o výjimku mezi dávkami, testují se totiž příjmy žadatele o výživné a společně posuzovaných osob.

Zvláštností v SR jsou také dávky na náhradní péči. Jsou složeny ze tří dávek, které náleží dětem v náhradní péči a poté ještě dalších dvou, které náleží náhradním rodičům. Všechny tyto dávky jsou upraveny zákonem č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě.

Jedná se o těchto 5 dávek:

- Jednorázový příspěvek dítěti při svěřením do náhradní péče
- Jednorázový příspěvek dítěti při zániku náhradní péče
- Opakovaný příspěvek dítěti svěřenému do náhradní péče
- Opakovaný příspěvek náhradnímu rodiči
- Zvláštní opakovaný příspěvek náhradnímu rodiči

Jednorázový příspěvek dítěti při svěřením do náhradní péče je určen k zabezpečení oblečení, obuvi, hygienických potřeb, potřebného nábytku a jiných věcí, které jsou potřeba k uspokojení potřeb dítěte. Výše jednorázového příspěvku činí 500 €. (zákon č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě, 2005).

Jednorázový příspěvek dítěti při zániku náhradní péče je poskytován zejména pro osamostatnění dítěte. Nárok na dávku má plnoleté dítě, u nějž náhradní péče trvala alespoň 1 rok. Příspěvek je pevně stanoven na částku 922,29 €. (zákon č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě, 2005)

Opakovaný příspěvek dítěti svěřenému do náhradní péče je určen především k uspokojení potřeb. Jedná se o náklady na výchovu, vzdělání, výživu a bydlení dítěte. (zákon č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě, 2005)

Opakovaný příspěvek náhradnímu rodiči má sloužit k udržení správné péče o dítě. Jedná se o opakovanou dávku, je tedy vyplácena každý měsíc. Nároky na dávku jsou opět pobyt trvalý v SR, dále potom každodenní starání se o svěřené dítě. (zákon č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě, 2005)

Zvláštní opakovaný příspěvek náhradnímu rodiči, je poskytován za účelem pomoci při péči o těžce zdravotně postižené dítě. (zákon č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě, 2005)

Poslední dávkou státní sociální podpory je pohřebné. Jedná se o jednorázovou dávku a částka činí 79,670 €. Nárok na dávku má opět několik podmínek. První je, že osoba, která převezme dávku, musí být plnoleté. Dále potom trvalý nebo přechodný pobyt oprávněné

osoby na území SR. Dávku vyplácí úřad práce, sociálních věcí a rodiny. Vyplácí se po podání žádosti a to nejdříve za měsíc ode dne podání. Je možné ji vyplatit v hotovosti nebo na účet, která má však sídlo na území SR. Pokud úřad práce vyplatil příspěvek neprávem, oprávněná osoba je povinna částku okamžitě vrátit.(Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny)

3.5 Diskuze

Systemy sociální zabezpečení v České Republice a na Slovensku jsou rozděleny do stejných pilířů. Jedná se o sociální pomoc, státní sociální podporu a sociálních pojištění. Byly vytvářeny na dost podobné úrovni a to zejména kvůli společné historii. Oba systémy mají jak stejné věci tak i plno odlišností. Jedním ze stejných prvků je, že v obou zemích jsou dávky financovány ze státního rozpočtu, i když částky se od sebe občas liší. Dalším, že jak na Slovensku, tak i v České Republice, můžeme najít dávku pro rodiče, které pečují o dítě do 3let. Zatímco v České Republice stačí doložit potvrzení o studiu a je dávka nezaopatřenému dítěti přiznána, na Slovensku se pečlivě sleduje i délka studia. Je to podle mě výhodou danou délkou sledovat, než aby dávka byla přiznána někomu, kdo studium zanedbává. Takhle se stát vyvaruje případných ztrátám. Značným rozdílem v SR je, že se více zabývá příspěvky pro rodiny s dětmi konkrétně se, jedná o příspěvek při narození dítěte, příspěvek na více současně narozených dětí, příspěvek na dítě, příspěvek k příspěvku na dítě, rodičovský příspěvek a příspěvek na péči o dítě. V České Republice se dávky totiž dělí na testované a netestované, zatímco na Slovensku se testuje pouze výživné. Zvláštností SR jsou také dávky na náhradní péči. Tři jsou určeny pro děti v náhradní péči a dvě zase pro náhradní rodiče. Celkově se mi zdá, že je Slovensko daleko více štědré, ke svým obyvatelům. Ať už z hlediska zrušení testovaného příjmu, tak například u rodičovského příspěvku.

Pro zajímavost se ještě podíváme, jak je situován systém sociálního zabezpečení v Řecku. Je podobný jako v ČR nebo na Slovensku. V Řecku se rodiny podporují pomocí rodinných a nemocenských dávek. Například mají rodinný příspěvek. Zde je podmínkou, že dítě musí být mladší 18 let, ale pokud je studentem lze tuto dávku pobírat až do 22let dítěte. Pokud chce rodič pobírat dávku v plné výši, je nezbytné, aby měl odpracováno za minulý rok alespoň 50 dní. Výše příspěvku se pak liší věkem dítěte, což je velice podobné u nás příspěvku na dítě. Mají porodné, které je také vypláceno jednorázově za každé dítě a to ve výši 900 €. Podpora v nezaměstnanosti u nich také patří mezi dávky, které mohou rodinu zabezpečit. O tuto dávku si mohou zažádat lidé ve věku 20 až 29 let, kteří nikdy nebyli zaměstnaní, což je jen jednou z variant. Další variantou může být například, že pokud pracoval alespoň 200 dní za poslední 2 roky, může mu být dávka také přiznána. Podporu v nezaměstnanosti lze pobírat ale pouze do 65 let. V Řecku se dost liší podmínky, dle kterých lze dávku pobírat a také je možné určité dávky pobírat vícekrát než dvanáctkrát do roka. (Social security, 2012)

3.6 Shrnutí teoretické části

V teoretické části jsme si nejprve vysvětlili, jak se systém sociálního zabezpečení v České republice vyvíjel. Poté důležité pojmy, které jsou úzce spjaty se systémem, jako jsou státní sociální podpora, rozhodný příjem, rozhodné období, výdělečná činnost, životní a existenční minimum a nezaopatřené dítě.

Další kapitolou poté bylo vyplácení dávek a také důkladné rozebrání jednotlivých dávek státní sociální podpory i s konkrétními příklady k zapamatování.

Na závěr teoretické části jsme porovnávali dávky na Slovensku a České republice – co mají společné a čím se naopak od sebe liší. A pro zajímavost jsme si ještě zmínili, jak systém sociálního zabezpečení funguje v Řecku. Čímž jsme dospěli k názoru, že Řecko je daleko štedřejší zemí, protože částky se liší od těch v České Republice a na Slovenku.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Metodologie

Dotazníkové šetření bylo vytvořeno pro zjištění povědomí veřejnosti o čerpání dávek státní sociální podpory. Hned na úvod, byli respondenti seznámeni s účelem a zaměřením daného šetření a s jeho následným využitím. Také, že se jedná pouze o anonymní šetření, tudíž se není čeho obávat. Dotazník byl složen z 21 otázek, které byly situované na jednotlivé dávky státní sociální podpory a to především na jejich obecnou znalost. První 3 otázky, byly pouze orientační tedy pohlaví, věk a velikost města, ze kterého dotazovaní pocházejí. Hlavní část, tedy tvořilo 19 otázek, z nichž jedna byla otevřená. Což znamenalo, že respondenti museli odpovědi vypsát a potom došlo k celkovému vyhodnocení. U ostatních otázek to měla veřejnost daleko jednodušší, protože si volila mezi třemi možnostmi, kde pouze jedna byla správná. S radostí mohu říci, že je velké povědomí o dávkách státní sociální podpory, i když jisté mezery se tam najdou. Z celkových 19 otázek, bylo vyhodnoceno 17 jako správných. Jedinou špatnou bylo, že dotazovaní nevěděli, podle čeho se počítá příspěvek na bydlení.

Šetření trvalo týden a to od 1. září 2017 do 8. září 2017, kdy byly dotazníky rozesílány pomocí sociálních sítí nejrůznějšími věkovými kategoriemi po celé České republice. Jednalo se především o známé a také známé známých, tudíž šlo o metodu náhodného výběru respondentů. Podařilo se nashromáždit 120 odpovědí od respondentů. Problémy u vyhodnocování nebyly. Odpovědi byly jasné, tudíž žádný problém nevyskytl. Nejvíce času zabrala otevřená otázka, kterou bylo vyjmenovat dávky státní sociální podpory v ČR. Vyskytovaly se zde různé odpovědi, ale i přesto plno respondentů vždy alespoň jednu či dvě dávky vyjmenovalo správně. Stejně odpovědi bylo třeba dát dohromady a poté je vyhodnotit pomocí trojčlenky. Takže i tuto otázku hodnotím jako správně zodpovězenou, nemuseli totiž vědět ani jednu z dávek. Vypracovaný dotazník je k nahlédnutí v příloze.

4.2 Výsledky dotazníkového šetření

Byla použita metoda analýza dat dotazníkového šetření, kdy na základě odpovědí od respondentů došlo k vyhodnocení a následnému zpracování do jednotlivých tabulek.

Otázka č. 1. :Co jsou dávky státní sociální podpory?

a) Dávky, poskytované osobám ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát přebírá plnou zodpovědnost za vzniklou sociální situaci.

b) Dávky, poskytované osobám ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát z části přebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci.

c) Dávky, poskytované osobám ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát nepřebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci.

Tabulka 6: Co jsou dávky státní sociální podpory

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	30	25,4 %
b)	62	52,5 %
c)	28	22,1 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Správnou odpovědí v otázce č. 1 je možnost b), tedy kdy stát přebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci. Více než polovina respondentů tuto odpověď zvolila, což můžeme vidět v tabulce č. 1. Možnost zvolilo celkem 62 dotazovaných, tedy 52,5 %. Další častou odpovědí bylo za a), tedy že stát přebírá plnou zodpovědnost za vzniklou sociální situaci. Tuto odpověď zvolilo 30 respondentů, což tvoří 25,4 %. A poté odpověď za c), tedy že stát nepřebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci. To odpovědělo 28 tázaných, tedy 22,1 %.

Otázka č. 2 : Víte, jaký je rozdíl mezi dávkami státní sociální podpory a sociální pomoci?

a) Ano

b) Ne

Tabulka 7: Víte, jaký je rozdíl mezi dávkami státní sociální podpory a sociální pomoci?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
Ano	63	52,5 %
Ne	57	47,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

V otázce č. 2 bylo hlavním cílem zjistit, zda respondenti vědí, jaký je rozdíl mezi dávkami státní sociální podpory a sociální pomoci. Jak je z tabulky č. 2 zřejmé, více než polovina respondentů ví, jaká je rozdíl. Tuto odpověď zvolilo 63 dotazovaných, což tvoří 52,5 %. Ale pouze o 6 tázaných méně tedy 57 zvolilo odpověď za b), tedy že neví jaký je rozdíl. To nám tvoří 47,5%.

Otázka č. 3: Víte, kolik dávek státní sociální podpory v ČR máme?

a) 3 dávky

b) 4 dávky

c) 5 dávek

Tabulka 8: Víte, kolik dávek státní sociální podpory v ČR máme?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	42	35,3 %
b)	28	22,7 %
c)	50	42 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

V České Republice máme 5 dávek státní sociální podpory. Jedná se o porodné, pohřebné, příspěvek na bydlení, přídavek na dítě a rodičovský příspěvek. Ty se poté dělí na dávky testované a netestované, jak již bylo rozebráno v teoretické části. Tuto odpověď zvolila většina respondentů. Jednalo se o 50 odpovědí, což odpovídá 42 %. Dále potom byla nejčastější odpověď 3 dávky, celkem 42 odpovědí tedy 35,3 %. A v neposlední řadě potom odpověď za b), kterou odpovědělo 28 dotazovaných, tedy 22,7 %.

Otázka č. 4: Jmenujte dávky státní sociální podpory

U této otázky měli respondenti vypsát, jaké dávky státní sociální podpory v ČR máme. Správných odpovědí pro tuto otázku je více, a to konkrétně 5 a jednalo se o dávky porodného, pohřebného, přídatku na dítě, příspěvku na bydlení a rodičovský příspěvek. Podíváme se tedy, kolik respondentů projevilo znalost u jednotlivých dávek.

Tabulka 9: Jmenujte dávky státní sociální podpory

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
Porodné	29	20 %
Pohřebné	23	16 %
Přídavek na dítě	33	23 %
Příspěvek na bydlení	38	27 %
Rodičovský příspěvek	20	14 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4 byla zaměřena na povědomí respondentů, co se týče dávek státní sociální podpory. V této otázce měli za úkol vyjmenovat, jaké dávky státní sociální podpory v České Republice máme. Máme jich celkem 5 a to porodné, pohřebné, přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a rodičovský příspěvek. Největší znalost měli dotazovaní v oblasti příspěvku na bydlení 27 % a přídatků na dítě 23 %. Daleko více jsem si myslela, že budou respondenti informováni v oblasti porodného, které bylo pouhých 29 odpovědí, tedy 20 %. Největší slabinou u těchto dávek pro ně byl rodičovský příspěvek, pouhých 20 tázaných tuto odpověď zvolilo, což tvoří 14 %. Kromě těchto pěti správných odpovědí respondenti také odpovídali jinak. Nejčastější byly odpovědi nevím, podpora v nezaměstnanosti, dávky v hmotné nouzi, příspěvek na dopravu, dávky péstounské péče nebo dokonce i existenční či životní minimum.

Otázka č. 5: Je podmínkou být občanem ČR při čerpání dávky státní sociální podpory?

a) Ano

b) Ne

Tabulka 10: Je podmínkou být občanem ČR při čerpání dávky státní sociální podpory?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
Ano	98	81,7 %
Ne	22	18,3 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 5 byla také dost jednoznačná pro dotazované. Více než polovina respondentů odpovědělo za a), že je podmínkou být občanem ČR při čerpání dávky státní sociální podpory. To je správná odpověď a velká část, tedy 98 respondentů tedy 81,7 % tuto odpověď zvolilo. U odpovědi za b) tedy, že není podmínkou být občanem ČR při čerpání dávky státní sociální podpory, bylo 22 odpovědí. Což tvoří 18,3 % respondentů. Já osobně jsem byla až překvapena, jaká velká část respondentů má povědomí o tom, že je nutností být občanem České Republiky, aby mohla být dávka čerpána. I když pro mne samotnou by bylo zřejmé, že nelze pobírat dávky například v jiné zemi.

Otázka č. 6: Kam je možné, si jít o dávky státní sociální podpory zažádat?

a) Úřad práce

b) Okresní správa sociálního zabezpečení

c) Ministerstvo práce a sociálních věcí

Tabulka 11: Kam je možné, si jít o dávky státní sociální podpory zažádat?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	62	51,2 %
b)	48	40,3 %
c)	10	8,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky č. 6 respondenti naštěstí vědí, kam si jít o dávky státní sociální podpory zažádat. Jak jistě každý z nás ví, o dávky se chodí žádat na úřad práce tedy za a). Tuto odpověď zvolila také většina respondentů. Jednalo se o 62 dotazovaných, což tvoří 51,2 %. Další častou odpovědí bylo za b), okresní správa sociálního zabezpečení. Okresní správa se zabývá především důchodovým a nemocenským pojištěním, jejím vyplácením, vrácením atp. Takto odpovědělo 48 dotazovaných, což tvoří 40,3 %. A pouhých 10 odpovědí bylo u ministerstva práce a sociálních věcí, tedy jen 8,5 % Ministerstvo práce se sice dávkami zabývá, ale na této instituci se zažádat o ně nedá.

Otázka č. 7: Který úřad dávky státní sociální podpory vyplácí?

- a) Finanční úřad
- b) Okresní správa sociálního zabezpečení
- c) Úřad práce

Tabulka 12: Který úřad dávky státní sociální podpory vyplácí?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	18	15 %
b)	45	37,5 %
c)	57	47,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 7 byla také pro tázané velice jasná. Více než polovina z nich zvolila za c), tedy úřad práce což je správná odpověď. Odpovědělo tak 57 respondentů, tedy 47,5 %. Další nejčastější odpovědí bylo za b), tedy okresní správa sociálního zabezpečení, což odpovědělo 45 dotazovaných, tedy 37,5 %. A pouze 18 tázaných odpovědělo za a), tedy finanční úřad. Na finančním úřadě se vyřizují především daně, ale dávky se zde bohužel nevyplácí. Přesto tuto odpověď tvoří 15% respondentů.

Otázka č. 8: Která z těchto dávek je pouze jednorázová?

a) Porodné

b) Příspěvek na dítě

c) Příspěvek na bydlení

Tabulka 13: Která z těchto dávek je pouze jednorázová?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	106	88,3 %
b)	4	3,3 %
c)	10	8,3 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Správnou odpovědí u otázky č. 8 bylo za a) tedy porodné. Jak můžeme vidět, tuto odpověď zvolila většina. Ze 120 respondentů 106 z nich odpovědělo správně, tedy 88,3 %. Ano porodné totiž matka dostane hned po narození dítěte a dále už se to řeší mateřskou. Dále potom byl příspěvek na bydlení, což tvořilo 8,3 % a nejméně potom příspěvek na dítě 3,3 %. Obě tyto dávky se opakují každý kalendářní měsíc. Zároveň jsou to i testované dávky, tedy závislé na příjmu jedince, což bylo zmíněno v teoretické části.

Otázka č. 9: Jaká je částka porodného?

a) Na první dítě 13 000 Kč, na druhé 10 000 Kč

b) Na obě je stejná částka

c) Na první dítě 11 000 Kč, na druhé 13 000 Kč

Tabulka 14: Jaká je částka porodného?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	72	59,7 %
b)	26	21,8 %
c)	22	18,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak můžeme vidět, nejčastější a také správnou odpovědí bylo za a) tedy, že na první dítě je částka 13 000 Kč a na druhé 10 000 Kč. Je to takhle přesně stanoveno zákonem o státní sociální podpoře 117/1995 Sb. Tuto odpověď zvolilo 72 respondentů, což je více než polovina. Přesněji se jedná o 59,7 %. Dále potom respondenti volili odpověď za b), že je částka na obě děti stejná. To bylo 26 respondentů tedy 21,8 %. A jen o 4 respondenty méně tedy 22 odpovědělo za c), tedy že na první dítě 11 000 Kč a na druhé 13 000 Kč. To tvořilo celkem 18,5 %.

Otázka č. 10: Kdy vzniká nárok na dávku otci dítěte?

a) Matka zemře

b) Matka dítě nechce do své péče

c) Rodiče se rozvedou

Tabulka 15: Kdy vzniká nárok na dávku otci dítěte?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	74	61,7 %
b)	37	30,8 %
c)	9	7,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

V otázce č. 10, bylo nutné zjistit, kdy vzniká nárok na dávku otci dítěte. Správnou odpovědí bylo za a), tedy když matka zemře. Tuto odpověď zvolilo 74 dotazovaných, tedy 61,7 %. U odpovědi za b) tedy, že matka dítě nechce do své péče, odpovědělo 37 tázaných, což tvoří 30,8 %. A pouze 9 respondentů odpovědělo za c), tedy, že se rodiče rozvedou. To tvoří 7,5 %. Tato odpověď není správně proto, že když se rodiče rozvádějí tak se zjišťuje, kam dítě chce jít, nebo se řeší střídavá péče.

Otázka č. 11: Kdy vzniká nárok na dávku porodného?

a) Měsíc po narození dítěte

b) Dnem porodu dítěte

c) 3 měsíce po porodu

Tabulka 16: Kdy vzniká nárok na dávku porodného?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	28	23,3 %
b)	79	65,9 %
c)	13	10,8 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle zákona je stanoveno, že nárok na dávku porodného vzniká dnem porodu dítěte. Což je tedy i správná odpověď. Tuto možnost zvolilo 79 dotazovaných, tedy 65,9 % což je více než polovina. Dále potom 28 tázaných odpovědělo za a), že nárok vzniká měsíc po porodu dítěte. Což tvoří 23,3 %. A nejméně odpovědí bylo u odpovědi za c), tedy že nárok vzniká 3 měsíce po porodu. Pouze 23 respondentů zvolilo tuto možnost, což tvoří celkem 10,8 %.

Otázka č. 12: Jakým dětem náleží přídavek na dítě?

- a) Postiženým dětem
- b) Všem dětem
- c) Nezaopatřeným dětem

Tabulka 17: Jakým dětem náleží přídavek na dítě?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	6	5 %
b)	44	36,7 %
c)	70	58,3 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky č. 12 bylo správnou odpovědí za c) tedy nezaopatřeným dětem. Tuto odpověď zvolila většina respondentů, jednalo se o 70 tedy více než 50% dotazovaných. Další častou odpovědí bylo za b), že přídavek náleží všem dětem. To by bylo sice hezké, ale jsou také děti, které se mají dobře a jsou zaopatřeny svými rodiči velice dobře. Proto tahle odpověď nebyla správná. I tak ji zvolilo 44 respondentů tedy 36,7 %. A pouhých 6 dotazovaných odpovědělo postiženým dětem, což tvoří 5 %. Postižené děti však mají odstupňované své přídavky zvlášť, dle závažnosti postižení. Jde o to, zda potřebují určité zdravotní pomůcky a zda jsou vůbec schopni jít vykonávat pracovní činnost. Proto ani jim nenáleží přídavek na dítě.

Otázka č. 13: Je přídavek na dítě ovlivněn věkem dítěte?

- a) Přídavek je ovlivněn věkem dítěte
- b) Přídavek není ovlivněn věkem dítěte
- c) Přídavek je ovlivněn věkem dítěte, jestliže je dítě v ústavu pro péči o děti a mládež

Tabulka 18: Je přídavek na dítě ovlivněn věkem dítěte?

Odovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	79	65,8 %
b)	32	26,7 %
c)	9	7,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky č. 13 respondenti měli velké povědomí o přídavku na dítě. Více než polovina respondentů, přesněji 65,8 % zvolilo za a), že je přídavek ovlivněn věkem dítěte. Jak již bylo uvedeno v teoretické části, jsou 3 úrovně věku dítěte, podle kterých se liší i částky. U dětí do 6 let se jedná o částku 500 Kč, od 6 do 15 let je to 610 Kč a od 15 do 26 let je to 700 Kč. Takže ano, je přídavek na dítě ovlivněn věkem, a proto je a) také správnou odpovědí. Přídavek na dítě, je ale zároveň i dávkou testovanou, což znamená, že je závislá na výši příjmů jedince. Další nejčastější odpovědí bylo za b), že není ovlivněn věkem dítěte. Tuto odpověď zvolilo celkem 32 respondentů, což tvoří 26,7 %. A pouze 9 dotazovaných si myslelo, že je přídavek ovlivněn věkem dítěte, jen v případě, že je dítě v ústavu pro péči o děti a mládež. To nám tvoří ale jen 7,5 %.

Otázka č. 14: K čemu slouží příspěvek na bydlení?

- a) K pokrytí nákladů na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými náklady
- b) K pokrytí nákladů na bydlení rodinám a jednotlivcům bez ohledu na celkový příjem
- c) K pokrytí nákladů na vybavení bytu/domu

Tabulka 19: K čemu slouží příspěvek na bydlení?

Odovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	107	89,2 %
b)	11	9,2 %
c)	2	1,6 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky č. 14 byla odpověď jednoznačná u většiny respondentů. Správnou odpovědí bylo tedy za a), že příspěvek na bydlení slouží k pokrytí nákladů na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými náklady. Tuto odpověď zvolilo 107 dotazovaných, tedy 89,2 %. Máme dle zákona i tabulky, podle kterých se zjišťuje, na jakou částku má rodina nárok, což jsem rozebrala v teoretické části i s příkladem. Záleží to především na počtu lidí v domácnosti, na tom, zda bydlí v bytě v pronájmu či ve svém. Podle toho je jiná výše normativních nákladů. Jako další zvolili respondenti odpověď za b), tedy že slouží na bydlení rodinám a jednotlivcům bez ohledu na celkový příjem. Tato odpověď není pravdivá, na celkový příjem se přihlíží. Takto odpovědělo 11 respondentů, což tvoří 9,2 %. A pouze 2 tázání zvolili za c), že slouží k vybavení domu/bytu. Bohužel, ani tohle není správně. Naštěstí nám to tvoří pouhé 1,6 %.

Otázka č. 15: Podle čeho se počítá příspěvek na bydlení?

- a) Podle celkového příjmu a skutečných nákladů na bydlení
- b) Podle celkového příjmu a počtu osob v bytě/domě
- c) Podle celkového příjmu, skutečných nákladů na bydlení, počtu osob v bytě/domě a velikosti obce

Tabulka 20: Podle čeho se počítá příspěvek na bydlení?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	50	41,2 %
b)	25	21 %
c)	45	37,8 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

S touto otázkou úzce souvisí otázka č. 14. Zde můžeme vidět, zda mají respondenti vůbec povědomí o tom, podle čeho je možné příspěvek vypočítat. Správnou odpovědí bylo za c), tedy podle celkového příjmu, skutečných nákladů na bydlení, počtu osob v bytě/domě a velikosti obce. Jak jsem již v otázce č. 14 zmínila, existují tabulky, dle kterých se to zjišťuje. Tuto odpověď zvolilo pouze 45 respondentů tedy 37,8 %. Více respondentů bylo u odpovědi za a) tedy podle celkového příjmu a skutečných nákladů na bydlení. Bohužel je více faktorů, podle kterých se to počítá. Odpovědí bylo 50, což tvoří 41,2 %. A 25 respondentů, což je 21 % odpovědělo za b), tedy že se příspěvek počítá podle celkového příjmu a počtu osob v rodině/bytě. V teoretické části jsou tyhle tabulky znázorněny i s konkrétním příkladem jak je možné si jej vypočítat.

Otázka č. 16: Komu se vyplácí rodičovský příspěvek?

- a) Vyplácí se rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o více než jedno dítě v rodině.
- b) Vyplácí se rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině.
- c) Vyplácí se rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o minimálně dvě nejmladší děti v rodině.

Tabulka 21: Komu se vyplácí rodičovský příspěvek?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	54	45,4 %
b)	56	46,2 %
c)	10	8,4 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky č. 16 si respondenti moc jisti nebyli. Jen o pouhé 2 tazající se liší celkový výsledek. Správnou odpovědí bylo za b), tedy že se vyplácí rodičovský příspěvek rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině. Tuto odpověď zvolilo 56 tázaných, tedy 46,2 %. Jak bylo zmíněno tak o pouhé 2 respondenty méně, tedy 54 odpovědělo za a), tedy že se vyplácí rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o víc než jedno dítě v rodině. To tvoří 45,4 %. A pouze 10 respondentů odpovědělo za c), že se vyplácí rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o minimálně dvě nejmladší děti v rodině. Což tvoří 8,4 %.

Otázka č. 17: Jaká je celková výše rodičovského příspěvku?

a) 270 000 Kč

b) 220 000 Kč

c) 250 000 Kč

Tabulka 22: Jaká je celková výše rodičovského příspěvku?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	9	7,6 %
b)	91	77,1 %
c)	20	15,3 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 17 byla pro respondenty také jasnou volbou. Správnou odpovědí totiž bylo za b), tedy 220 000 Kč a tuto odpověď zvolilo 91 dotazovaných, což tvoří 77,1 %. Dále potom 20 respondentů, tedy 15,3 % odpovědělo za c), tedy 250 000 Kč. A nejméně odpovědí měla odpověď za a), tedy 270 000 Kč. Tuto odpověď zvolilo pouze 9 respondentů, což tvoří 7,6 %.

Otázka č. 18: Jaká podmínka musí být splněna, pro vyplacení pohřebného?

a) Zemřelá osoba, měla do doby úmrtí trvalý pobyt v ČR

b) Pohřeb bude na území ČR

c) Nemusí být splněna žádná podmínka

Tabulka 23: Jaká podmínka musí být splněna, pro vyplacení pohřebného?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	98	81,7 %
b)	7	5,8 %
c)	15	12,5 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky č. 18, jsem se ptala respondentů, jaká podmínka musí být splněna pro vyplacení pohřebného. Správnou odpovědí je za a), tedy že zemřelá osoba měla do doby úmrtí trvalý pobyt v ČR. Tuto odpověď zvolila více než polovina tázaných, tedy 98, což tvoří 81,7 %.

U této odpovědi si byli zřejmě respondenti víc než jisti. Dále potom volili odpověď za b), že nemusí být splněna žádná podmínky pro vyplacení pohřebného. Takto odpovědělo 15 tázaných, tedy 12,5 %. A pouze 7 respondentů odpovědělo za b), tedy že pohřeb bude na území ČR. To tvoří 5,8 %. To je špatná odpověď proto, že je přeci na rodině, kde pohřeb pro zesnulého uspořádají.

Otázka č. 19: Jaká je výše pohřebného?

a) 3 000 Kč

b) 4 000 Kč

c) 5 000 Kč

Tabulka 24: Jaká je výše pohřebného?

Odpovědi	Absolutní čísla	Relativní čísla v %
a)	36	30 %
b)	18	15 %
c)	66	55 %
Celkem	120	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Pohřebné je jednorázovou dávkou a vyplácí se tedy jen jednou na vypravení pohřbu zemřelého. A jaká je jeho částka? Správnou odpovědí je za c) tedy 5 000 Kč. Tuto odpověď zvolilo 66 respondentů, tedy více než polovina, přesněji 55 %. Další nejčastější odpovědí bylo za a), tedy 3 000 Kč. To odpovědělo 36 respondentů, což tvoří 30 %. A zbylých 18 dotazovaných zvolilo odpověď za b), tedy 4 000 Kč.

4.3 Vyhodnocení

Jsem si jista, že po rozebrání v teoretické části to bude daleko jasnější a v této oblasti už veřejnost bude více informována. Během týdne, jsem byla schopna vyhodnotit situaci, týkající se znalosti systému sociálního zabezpečení. Problémy při shromáždění dat nebyli žádné. Pouze otevřená otázka byla náročnější, ale i přesto bych ji hodnotila kladně. Vždy respondent, alespoň jednu z dávek zmínil, občas jich bylo zmíněno i více. Ale zde jsou také dost mezery. Respondenti si pletou jisté dávky, které nespádají pod dávky státní sociální podpory. Dle výsledku odpovídaly na dotazník především ženy. U těch bylo zaznamenáno 67 odpovědí, zatímco u mužů se jednalo o 53 odpovědí. Když se zaměříme na věkové rozmezí tak nejvíce odpovědí bylo u respondentů od 20 do 40 let, což se týkalo 75. Dále potom v rozmezí 40 a více let, což tvořilo 27 dotazovaných a v neposlední řadě věková kategorie do 20let kde bylo pouze 18 odpovědí. U otázky zaměřené na bydliště, došlo k rozdělení na obec do a nad 2tis. obyvatel a poté města nad 5, 10, 50 a 100tis. obyvatel. Ve výsledku dvě odpovědi vyšly úplně se stejným počtem respondentů. A to město do 2tis. obyvatel a město nad 5tis. obyvatel. To poukazuje na to, že odpovídali i lidé ze vzdálených měst. Poté bylo město nad 10 obyvatel, kde bylo 15 odpovědí. Nejméně odpovědí se pak zaznamenalo u měst nad 50tis. obyvatel a to pouhé 4 respondenty.

Zajímala jsem se také o to, zda na tohle téma už nějaké dotazníkové šetření či výzkum bylo uskutečněno. Je plno až už bakalářských či diplomových prací, kde se jedinci zabývají třeba i jednotlivými městy nebo okresy. Tohle téma je velice populární a také rozsáhlé, že jej každý může pojmut podle svého a zaměřit se na něco jiného. Dle výzkumů Českého statistického úřadu, jsou na tom rodiny s dětmi nejhůř s financemi. Je zřejmé, že úplné rodiny si mohou daleko více zabezpečit svoji rodinu než například matka samoživitelka, která je bez alimentů a má malé příjmy. Pokud je v rodině pouze jeden ekonomicky aktivní člověk, je to daleko těžší všechny náklady v domácnosti pokrýt a ještě například vybavit děti do školy, nebo jim koupit co si zrovna přejí. I ceny za bydlení se velice zvýšily, především v Praze je nájemné daleko vyšší. Jedinou radostnou zprávou snad může být, že přibývá narozených dětí, což znamená i více ekonomicky aktivního obyvatelstva. O tom vypovídá tabulka č. 5, ve které jsme si názorně ukázali, jaká je porodnost za posledních 10 let. Je vidět, že od roku 2014 dětí dost přibývá, ale je také daleko větší počet mrtvě narozených dětí. Jak již bylo zmíněno, to může být způsobeno jak zdravotním stavem matky

tak také i jejím věkem a mnoho dalšími faktory, které je třeba zjistit a dále se jimi zabývat a pokud možno je řešit včas.

Byl proveden výzkum týkající se vyplácení dávek státní sociální podpory dle jednotlivých krajů či dokonce měst za rok 2016. Za celou Českou republiku bylo vyplaceno celkem 34 972 764 Kč. Co se týče krajů, nejvíce bylo vyplaceno dávek státní sociální podpory v Moravskoslezském kraji (4 750 487), dále potom v Hlavním městě Praze (4 359 954) a jako třetí byl kraj Středočeský (3 950 051). Částky jsou uvedeny v tis. Kč a týká se to všech dávek státní sociální podpory celkem. U měst jednoznačně nejvíce peněz šlo do Olomouce (780 925) a Frýdku Místku (681 428). Bylo zjištěno, že nejvíce vyplácen byl rodičovský příspěvek. Rodin s dětmi přibývá a možná právě proto, je nejvíce žádaný rodičovský příspěvek. Důležité je zabezpečit rodinu a díky tomuhle příspěvku je starost o rodinu o něco jednodušší.

Tabulka 25: Vyplacené dávky za rok 2016 - jednotlivé kraje ČR

Kraje v ČR	Celkem vyplacených dávek státní sociální podpory
Hlavní město Praha	4 359 954
Středočeský	3 950 051
Jihočeský	1 885 854
Plzeňský	1 549 317
Karlovarský	986 135
Ústecký	3 342 623
Liberecký	1 542 881
Královéhradecký	1 669 016
Pardubický	1 544 289
Vysočina	1 428 179
Jihomoravský	3 943 985
Olomoucký	2 028 786
Zlínský	1 614 076
Moravskoslezský	4 750 487
Celkem za ČR	34 972 764 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí, 2017

4.4 Návrh řešení

Výzkum dopadl vskutku dobře, ale dle mého názoru není na škodu předcházet zmatkům a aktualizovat si potřebné informace. Když vezmete v potaz, že za celou Českou republiku bylo vyplaceno 10 670 000 dávek státní sociální podpory, zúčastnilo se výzkumu poměrně málo respondentů. Je to zřejmě tím, že dotazník byl rozeslán pouze mezi vzorek známých lidí a ne mezi širokou veřejnost lidí, kteří dávky opravdu pobírají. Proto bych chtěla navrhnout způsob, díky kterému by mohla mít veřejnost ještě větší rozhled a orientaci v oblasti dávek státní sociální podpory.

Velkým přínosem pro veřejnost by mohly být přednášky či semináře, které by se týkaly dávek státní sociální podpory, jejich čerpání, názorné příklady. Tyto semináře bych navrhovala nejvíce na středních a vysokých školách. Nebyly by špatné ani pro různé odcházející dospělé jedince z dětských domovů, kteří tuto podporu mohou využít pro odchod do reálného života. Málodko se totiž dávkami zabývá a tudíž ani neví, že na ně má opravdu nárok. Dle mého názoru, by se mi velkým přínosem jevily i brožury na toto téma. Jejich obsahem by mělo být – jak se dávky dělí, kde lze o dávky zažádat, jakým způsobem se vyplácejí a upřesnění částek pro daný rok. Pokud by došlo k nějaké změně tak rok by bylo přínosné jej aktualizovat, aby měli respondenti přehled o aktuálních finančních možnostech. Velkým plusem by určitě mohly být i příklady na jednotlivé dávky, kde by si veřejnost mohla podle návodu vypočítat dávku pro svou vlastní potřebu.

O Financování by se postaral stát a to formou dotací od EU, kde by byl vytvořen projekt na podporu rozvoje vzdělávání v oblasti sociálního zabezpečení. A také důležitou složkou by bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. To by organizovalo veškeré semináře či setkání. I úřad práce by v této oblasti měl hrát svoji roli. Nebyly by na škodu online prezentace, dostupné široké veřejnosti na stránkách úřadu práce pro daný okres. A velice účinnou metodou jak zajistit, aby o dávkách měla přehled i široká veřejnost co by se seminářů neúčastnila- televizní relace. Přece jen v dnešní době je svět zahlcen médii a upoutat nebude tak obtížné.

5 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda má veřejnost povědomí o čerpání dávek státní sociální podpory. V práci jsem využila metod komparace, syntézu poznatků a analýzu dat.

V teoretické části se především řešil systém sociálního zabezpečení v České Republice a jednotlivé dávky státní sociální podpory. Důležité byly také pojmy jako životní a existenční minimum či nezaopatřené dítě. Poté jsme se zabývali také Slovenskem, kde jsou dávky daleko lépe řešeny. V ČR jsou dávky testovány, zatímco na Slovensku nejsou. Na jednu stranu je dobře, že se stát obrací na to, zda jsou lidé pracující nebo ne, ale někdo za to třeba ani nemůže, peníze potřebuje a nenajde patřičnou pomoc. Výše dávek, je v některých případech dost nízká, ale stát zřejmě nemá dostatek prostředků, aby jednal o nějakém větším navýšení. Současné podmínky nejsou zrovna dobré a zabezpečit rodinu, bude jednou pro většinu jednou ze základních zájmů do budoucna. Na Slovensku je například u rodičovského příspěvku zvýhodněno, že se nebere v potaz více narozených dětí najednou, což v České Republice je velkým mínusem. Pro zajímavost jsem také shrnula jak je to s dávkami v Řecku. Dávky se moc neliší od těch v České Republice či na Slovensku. Jen částky jsou daleko vyšší, jinak princip je prakticky stejný. Také jsou vypláceny měsíčně a mají jednorázovou dávku při narození dítěte.

V praktické části poté proběhlo kvantitativní dotazníkové šetření. Šlo především o obecnou znalost v oblasti dávek státní sociální podpory. Nejsložitějším bodem pro respondenty byla otevřená otázka, kde už si nemohli odpověď zvolit, ale dle vlastních znalostí a vědomostí dávky státní sociální podpory vypsát. Poté došlo k vyhodnocení odpovědí od 120 respondentů. Dle výsledků výzkumu můžeme soudit, že více než polovina respondentů měla znalost o systému státní sociální podpory. Bylo vyhodnoceno 17 správných otázek a menší mezery byly u otázky týkající se příspěvku na bydlení. Výzkum si vedl velice dobře, ale jisté mezery se vždy najdou, proto jsem navrhla řešení, jak je těmto problémům možné předejít.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace

ARNOLDOVÁ, Anna, 2012. *Sociální zabezpečení*. 1. vyd. Praha: Grada. 350 s. ISBN 978-80-247-3724-9.

BŘESKÁ, Naděžda a kol., 2012. *Státní sociální podpora s komentářem a příklady*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag. ISBN 978-80-7263-739-3.

DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ, 2013. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. 1. vyd. Praha: Grada, 200 s. ISBN 978-802 -4738-802.

GREGOROVÁ, Zdeňka a Milan GALVAS, 2005. *Sociální zabezpečení: Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně*, 2. aktualiz. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 280 s. č. 358. ISBN 80-723-9176-3.

KREBS, Vojtěch, 2010. *Sociální politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 544 s. ISBN 978-80-7357-858-4.

KOLDINSKÁ, Kristina, 2013. *Sociální právo*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 208 s. ISBN 978-80-7400-474-2

MIDGLEY, James, Martin B. TRACY, 1996. *Challenges to social security: An International Exploration* 1.st ed. United States of America: Greenwood Publishing Group, 160 p. ISBN 0-86569-244-0.

OCHRANA, František, 2010 . *Veřejný sektor a veřejné finance*. 1. vyd. Praha: Grada. 264 s. ISBN 978-80-2473-228-2.

PRŮŠA, Ladislav, Petr VÍŠEK a Robert JAHODA, 2014. *Alchymie nepojistných sociálních dávek*. Vyd.1. Praha: Wolters Kluwer. 280 s. ISBN 978-80-7478-528-3.

PIETERS, Danny, 2006. *Social security: An Introduction to the Basic Principles*. The Netherlands: Kluwer Law International, 137 p. ISBN 90-411-2496-9.

TOMEŠ, Igor a kol., 2002. *Sociální správa*. 1.vyd. Praha: Portál. 304 s. ISBN 80-7178-560-1.

TRÖSTER, Petr a kol. 2013. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. vyd. Praha: C. H. Beck. 290 s. ISBN 978-80-7400-473-5.

ZÁGOROVÁ, Marcela, 2016. *Sociální zabezpečení I*. 1. vyd. Ostrava: Sagit. 240 s. ISBN 978-80-7488-155-8.

Internetové zdroje

BENEŠOVÁ, Erika, 2015. *Bez obřadu. Města zajišťují sociální pohřby čím dál častěji, lidi vyjdou levněji*. In. Znojemsky.denik.cz [online]. Znojmo: Znojemský deník, 13. 12. 2015 [cit. 2017-11-06]. Dostupné z: <https://znojemsky.denik.cz/z-regionu/bez-obradu-mesta-zajistuji-socialni-pohrby-cim-dal-casteji-lidi-vyjdou-levneji-20151213-g9wl.html>

HABÁŇ, Petr, 2017. *Rodiny už nebudou na přídavky na děti čekat tak dlouho, dosáhnout na ně dříve*. In. Mpsv.cz [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 3. 10. 2017 [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/files/clanky/31690/Rodiny_uz_nebudou_na_pridavky_na_deti_cekat_tak_dlouho_dosahnou_na_ne_drive.pdf

Pohřebné. *Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny*, 2016. Bratislava: Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/prispevok-pohreb/>

Příspěvek na bydlení. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*, 2016. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 6. 1. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prisp_na_bydleni

Porodnost a plodnost. *Český statistický úřad*, 2016. Praha: Český statistický úřad, [cit. 2017-11-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porodnost-a-plodnost-2011-2015>

Social Security Programs Throughout the World: Europe, 2012 [online]. Washington: Social Security Administration [cit. 2017-11-07]. Available at: <https://www.ssa.gov/policy/docs/progdesc/ssptw/2012-2013/europe/index.html>

Vyplácení dávky státní sociální podpory. *Český statistický úřad*, 2016. Praha: Český statistický úřad, [cit. 2017.11-12]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30850>

Publikace

Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2015. *Slovník sociálního zabezpečení. Vyd.1.* Praha. 130 s. ISBN 978-80-7421-114-0

ŠALAMOUNOVÁ, Petra a Gabriela ŠAMANOVÁ, 2003. *Představy respondentů o partnerských vztazích a rodině: Naše společnost 1*, 25-31.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2010. *Rodina a Zaměstnání s ohledem na rodinný cyklus.*, Vyd.1. Praha 108 s. ISBN 978-80-7416-059-2.

Zákony

ČESKO. Zákon č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (Zákon o státní sociální podpoře). In. Ministerstvo vnitra České republiky. 26. 5. 1995.

SLOVENSKO. Zákon č.561/2008 o příspěvku na péči o dítě a o změně doplnění zákonů, (Příspěvek na péči o dítě), In. Zakony pre ľudí. 25. 11. 2008.

SLOVENSKO. Zákon č.571/2009 o rodičovském příspěvku a o změně doplnění, (Zákon o rodičovském příspěvku), In. Zakony pre ľudí. 2. 12. 2009.

SLOVENSKO. Zákon č. 600/2003 o přídavku na dítě a o změně a doplnění zákona, (Zákon o přídavku na dítě) In. Zakony pre ľudí. 6. 11. 2003.

SLOVENSKO. Zákon č.627/2005 o příspěvcích na podporu náhradní péče o dítě, (Zákon o příspěvcích na podporu náhradní péče), In. Zakony pre ľudí. 14. 12. 2005.

7 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1: Státní sociální podpora v ČR	14
Tabulka 1: Částky životního minima platné od 1. 1. 2017 (v Kč za měsíc).....	17
Tabulka 2: Výše příspěvku na dítě za r. 2017 v Kč	19
Tabulka 3: Výše částek normativních nákladů od 1. ledna do 31. prosince 2017	21
Tabulka 4: Výše částek normativních nákladů pro bydlení v družstevních bytech a vlastníky družstevních bytů od 1. ledna do 31. prosince 2017	21
Tabulka 5: Natalita v letech od 2005-2015	24
Tabulka 6: Co jsou dávky státní sociální podpory	34
Tabulka 7: Víte, jaký je rozdíl mezi dávkami státní sociální podpory a sociální pomoci?.....	35
Tabulka 8: Víte, kolik dávek státní sociální podpory v ČR máme?.....	36
Tabulka 9: Jmenujte dávky státní sociální podpory	37
Tabulka 10: Je podmínkou být občanem ČR při čerpání dávky státní sociální podpory?.....	38
Tabulka 11: Kam je možné, si jít o dávky státní sociální podpory zažádat?	39
Tabulka 12: Který úřad dávky státní sociální podpory vyplácí?	40
Tabulka 13: Která z těchto dávek je pouze jednorázová?	41
Tabulka 14: Jaká je částka porodného?	42
Tabulka 15: Kdy vzniká nárok na dávku otci dítěte?.....	43
Tabulka 16: Kdy vzniká nárok na dávku porodného?	44
Tabulka 17: Jakým dětem náleží přídavek na dítě?	45
Tabulka 18: Je přídavek na dítě ovlivněn věkem dítěte?.....	46
Tabulka 19: K čemu slouží příspěvek na bydlení?.....	47
Tabulka 20: Podle čeho se počítá příspěvek na bydlení?	48
Tabulka 21: Komu se vyplácí rodičovský příspěvek?	49
Tabulka 22: Jaká je celková výše rodičovského příspěvku?.....	50
Tabulka 23: Jaká podmínka musí být splněna, pro vyplacení pohřebného?	51
Tabulka 24: Jaká je výše pohřebného?	52
Tabulka 25: Vyplacené dávky za rok 2016 - jednotlivé kraje ČR.....	54

8 PŘÍLOHY

Dotazník

Dobrý den,

Jmenuji se Veronika Solaříková a studuji Vysokou školu ekonomickou ve Znojmě. Jako téma bakalářské práce jsem si zvolila znalost veřejnosti o možnosti čerpání dávek státní sociální podpory a tímto bych Vás chtěla poprosit o Váš čas k vyplnění dotazníku k úspěšnému dokončení práce. Dotazník je anonymní a výsledky budou použity čistě pro bakalářskou práci.

Předem děkuji za Vaši spolupráci.

Jaké je Vaše pohlaví?

- a. Žena
- b. Muž

Jaká jste věková skupina?

- a. Do 20 let
- b. 20-40 let
- c. 40 a více

Kde je Vaše bydliště?

- a. Obec do 2tis. obyvatel
- b. Obec nad 2tis. obyvatel
- c. Město nad 5tis. obyvatel
- d. Město nad 10tis. obyvatel
- e. Město nad 50tis. obyvatel
- f. Město nad 100tis. obyvatel

1. Co jsou dávky státní sociální podpory?
 - a. Dávky, poskytované osobám ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát přebírá plnou zodpovědnost za vzniklou sociální situaci
 - b. Dávky, poskytované osobám ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát z části přebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci
 - c. Dávky, poskytované osobám ve společensky uznaných sociálních situacích, kdy stát nepřebírá spoluzodpovědnost za vzniklou sociální situaci

2. Víte, jaký je rozdíl mezi dávkami státní sociální podpory a sociální pomoci?
 - a. Ano
 - b. Ne

3. Víte, kolik dávek státní sociální podpory v ČR máme?
 - a. 3 dávky
 - b. 4 dávky
 - c. 5 dávek

4. Jmenujte dávky státní sociální podpory
.....
.....

5. Je podmínkou být občanem ČR při čerpání dávky státní sociální podpory?
 - a. Ano
 - b. Ne

6. Kam je možné, si jít o dávky státní sociální podpory požádat?
 - a. Úřad práce
 - b. Okresní správa sociálního zabezpečení
 - c. Ministerstvo práce a sociálních věcí

7. Který úřad dávky státní sociální podpory vyplácí?
- Finanční úřad
 - Okresní správa sociální zabezpečení
 - Úřad práce
8. Která z těchto dávek je pouze jednorázová?
- Porodné
 - Příspěvek na dítě
 - Příspěvek na bydlení
9. Jaká je částka porodného?
- Na první dítě 13 000kč, na druhé dítě 10 000kč
 - Na obě je stejná částka
 - Na první dítě 11 000kč , na druhé dítě 13 000kč
10. Kdy vzniká nárok na dávku otci dítěte?
- Matka zemře
 - Matka dítě nechce do své péče
 - Rodiče se rozvedou
11. Kdy vzniká nárok na dávku porodného?
- Měsíc po narození dítěte
 - Dnem porodu dítěte
 - 3 měsíce po porodu
12. Jakým dětem náleží přídavek na dítě?
- Postiženým dětem
 - Všem dětem
 - Nezaopatřeným dětem

13. Je přídavek na dítě ovlivněn věkem dítěte?
- Přídavek je ovlivněn věkem dítěte
 - Přídavek není ovlivněn věkem dítěte
 - Přídavek je ovlivněn věkem dítěte, jestliže je dítě v ústavu pro péči o děti a mládež
14. K čemu slouží příspěvek na bydlení?
- K pokrytí nákladů na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy
 - K pokrytí nákladů na bydlení rodinám a jednotlivcům bez ohledu na celkový příjem
 - K pokrytí nákladů na vybavení bytu/domu
15. Podle čeho se počítá příspěvek na bydlení?
- Podle celkového příjmu a skutečných nákladů na bydlení
 - Podle celkového příjmu a počtu osob v bytě/domě
 - Podle celkového příjmu, skutečných náklad na bydlení, počet osob v bytě/domě a velikosti obce
16. Komu se vyplácí rodičovský příspěvek?
- Vyplácí se rodiči, který se po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o více než jedno dítě v rodině
 - Vyplácí se rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině
 - Vyplácí se rodiči, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o minimálně dvě nejmladší děti v rodině
17. Jaká je celková výše rodičovského příspěvku?
- 270 000 Kč
 - 220 000 Kč
 - 250 000 Kč

18. Jaká podmínka musí být splněna, pro vyplacení pohřebného?

- a. Zemřelá osoba, měla do doby úmrtí trvalý pobyt v ČR
- b. Pohřeb bude na území ČR
- c. Nemusí být splněna žádná podmínka

19. Jaká je výše pohřebného?

- a. 3000 Kč
- b. 4000 Kč
- c. 5000 Kč